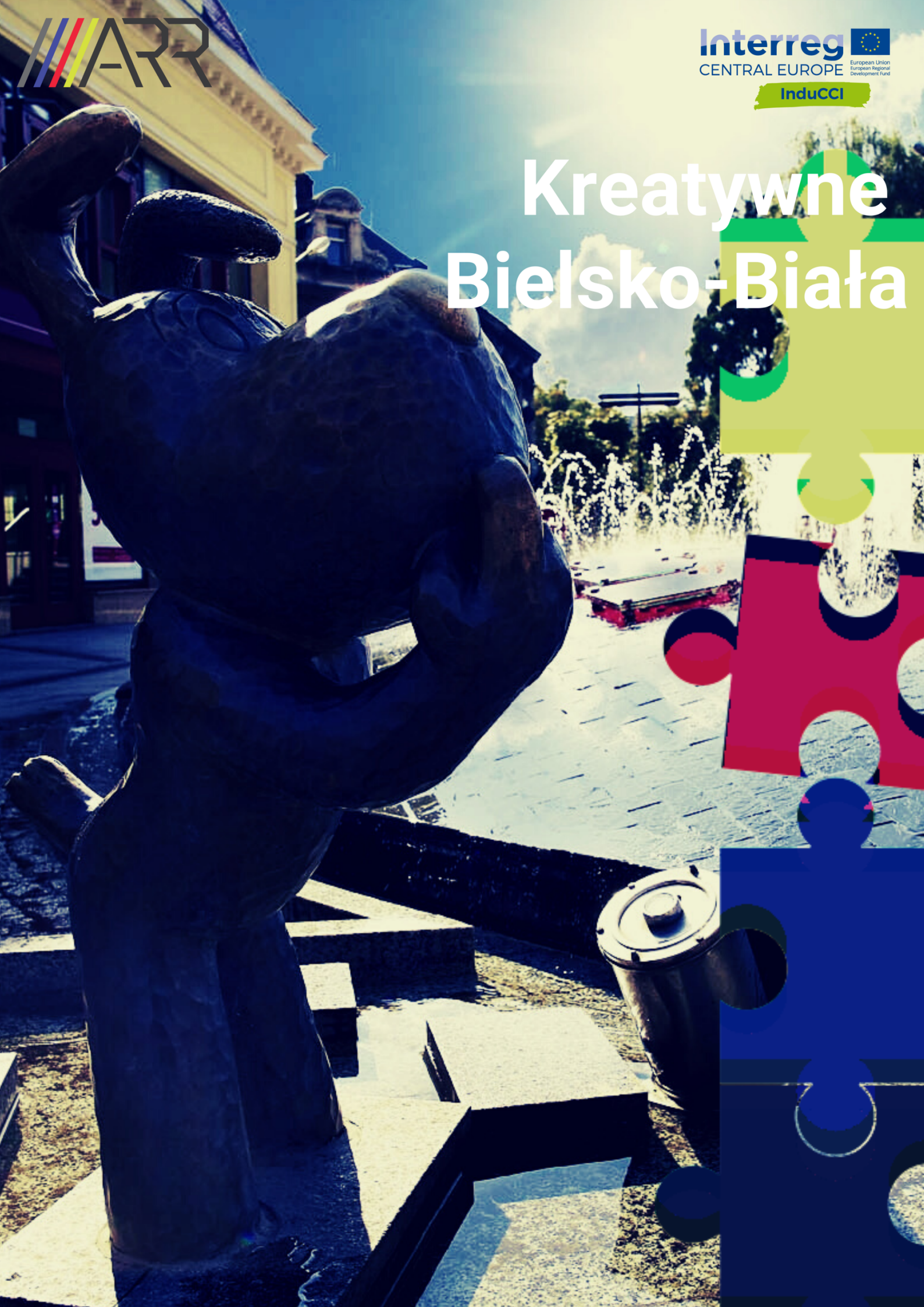

Kreatywne Bielsko-Biała

Autorzy dokumentu:

Zespół Projektowy realizujący projekt InduCCI (CE1315) w Dziale Projektów i Doradztwa Agencji Rozwoju Regionalnego S.A.

Koordinator prac nad dokumentem:

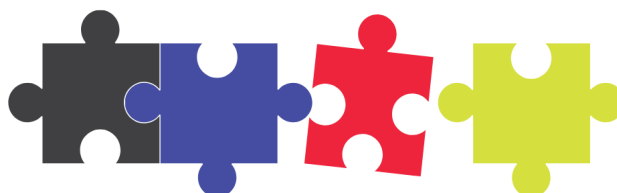
Patrycja Węgrzyn, specjalista ds. projektów międzynarodowych

Projekt graficzny:

Szymon Pryszcz; zdjęcie wykorzystane na okładce: *Bielsko-Biała, Figura Reksia przy ul. 11 listopada, woj. śląskie*, autor zdj.: T. Renk

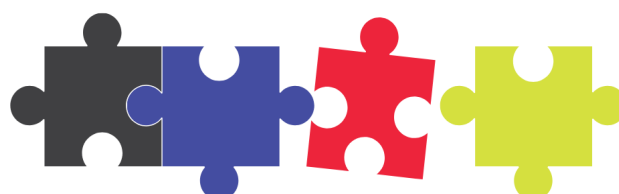
Dokument stworzony w ramach realizacji projektu InduCCI, CE1315, program Interreg Central Europe współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Bielsko-Biała, luty 2022

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
2. Przemysły kreatywne w dokumentach strategicznych	5
2. Status quo – przemysłowe korzenie i kreatywny rozwój	7
3. Wyzwania i potencjały	9
4. Rekomendacje i działania priorytetowe	10
5. Efekt i wartość dodana	18
6. Perspektywa wdrożenia	19

1. Wprowadzenie

W ramach projektu InduCCI przeprowadzono analizę sytuacji rozwojowej branży kreatywnej w regionie. Dokonano analizy dokumentów strategicznych na poziomie lokalnym i regionalnym, uczestniczono w wymianie doświadczeń z parterami projektu na poziomie międzynarodowym, a także zrealizowano działania projektowe w zakresie współpracy z administracją publiczną oraz realizacją akcji pilotażowych.

Podczas spotkań lokalnej grupy fokusowej, spotkań bilateralnych z przedstawicielami instytucji zaangażowanych w proces tworzenia strategii miejskich, działających w branży kreatywnej, a także w sektorze tradycyjnego przemysłu, zebrano wnioski i rekomendacje na temat wykorzystania potencjałów i podjęcia działań priorytetowych celem ustanowienia przemysłów kreatywnych i przemysłów kultury siłą napędową dalszej transformacji przemysłowej miasta i regionu.

W ramach niniejszego dokumentu przedstawiona została obecna sytuacja przemysłów kreatywnych i przemysłów kultury (dalej również jako: CCI) w aspekcie definicyjnym, kontekst historyczny w zakresie przemysłowych korzeni, transformacji przemysłowej oraz rozwoju przemysłów kreatywnych - także w szerszym kontekście województwa śląskiego.

Głównym celem niniejszego dokumentu, jest wskazanie potencjału CCI jako siły napędowej transformacji regionalnej oraz motoru gospodarczego i społecznego rozwoju miasta.

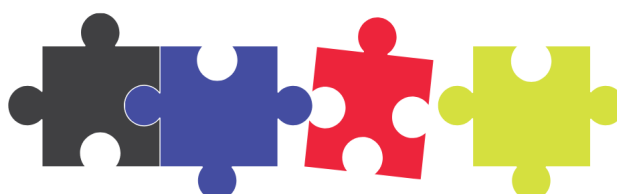
Formalizacja pojęciowa, podnoszenie świadomości, koordynacja istniejących procesów i inicjatyw oraz wskazanie kierunków i dalszych możliwości rozwoju to główne elementy opisane w niniejszym dokumencie.

Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. (dalej: ARRSA) realizując projekt InduCCI miała możliwość wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie tworzenia sprzyjających warunków do transformacji regionalnej w oparciu o rozwój przemysłów kreatywnych. W ramach projektu wdrożono również dwie akcje pilotażowe, których założenia i rezultaty stanowią przykład działań budujących potencjał CCI.

Dokument przeznaczony jest w szczególności dla:

- władz lokalnych: Urząd Miejski w Bielsku-Białej, w szczególności Wydział Rozwoju Gospodarczego i Strategicznego oraz Wydział Promocji i Kultury
- środowiska akademickiego i oświatowego: Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej, szkoły ponadgimnazjalne w mieście, w szczególności techniczne oraz związane z CCI: ICT, plastyczne, wzornictwa
- biznes/przemysł: zarówno z sektora CCI, szczególnie związane z technologiami (ICT, programowanie, gry), jak i tradycyjne sektory przemysłowe zakorzenione w mieście, takie jak motoryzacja czy włókiennictwo,
- instytucje otoczenia biznesu i organizacje pozarządowe
- społeczność

W niniejszym dokumencie przedstawiony został szeroki kontekst CCI i pojęcia kreatywności, jednak z uwagi na obszar działalności oraz zakres w jakim ARRSA działa w ramach projektu, uwypuklony został technologiczny aspekt transformacji i rozwoju miasta poprzez budowanie kreatywności i wspieranie branży kreatywnej.

2. Przemysły kreatywne w dokumentach strategicznych

Najnowsza robocza definicja przemysłów kreatywnych i przemysłów kultury (*Cultural and Creative Industries*, dalej również jako: CCI) w województwie śląskim wskazana na poziomie regionalnym została ustalona w 2018 roku w Aktualizacji Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji. Władze regionalne zdecydowały się na rozszerzenie katalogu inteligentnych specjalizacji regionu. Poza trzema już określonymi, tj. ICT, energetyka i medycyna, wskazano dwie kolejne: zieloną gospodarkę i przemysły wschodzące. W skład tego ostatniego sektora wchodzi m.in. także przemysły kreatywne i przemysły kultury.

Przemysły wschodzące można zdefiniować jako nowe lub istniejące sektory gospodarki i łańcuchy wartości, które rozwijają się w nowe branże, przyszłościowe dla rozwoju regionu. Przemysły wschodzące powstają i umacniają się przy pomocy międzysektorowych technologii, innowacyjnych, kreatywnych usług oraz zmian społecznych wynikających z rozwiązań ekologicznych i zasobooszczędnych.

Na poziomie miasta Bielska-Białej brak roboczej definicji w zakresie CCI, jednak w Strategii Rozwoju Miasta do roku 2020 znalazł się priorytet pn. „Kreatywność”. Wizja miasta w oparciu o rozwój aktywności związanych z tym priorytetem to: **Bielsko-Biała jest miastem nowej gospodarki opartej na wiedzy, kulturze i komercjalizacji technologii, rozwijanej dzięki:**

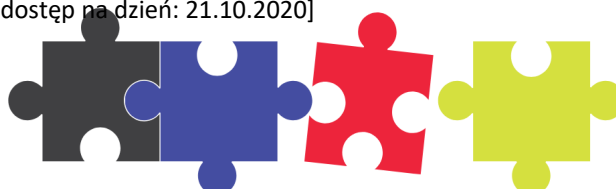
- stwarzaniu sprzyjających warunków dla wzmocnienia potencjału intelektualnego: edukacyjnego, naukowego i kulturalnego oraz jego spożytkowania w rozwoju przemysłów kreatywnych,
- kształtowaniu dogodnego środowiska recepcji ludzi i idei w wymiarze sąsiedzkim, regionalnym, transgranicznym i globalnym,
- dostarczaniu zindywidualizowanej, wyrazistej, atrakcyjnej i rozpoznawalnej w skali międzynarodowej oferty w zakresie profilu edukacyjnego, specjalistycznych kierunków badań naukowych, wydarzeń oraz produktów kultury wysokiej i przemysłów kreatywnych,
- wspieraniu osiągania niszowej doskonałości produktowej i technologicznej w sektorze przemysłów kultury¹.

Misją strategiczną jest osiągnięcie wysokiego krajowego i międzynarodowego potencjału miasta w świecie edukacji, nauki i sztuki poprzez współpracę biznesu, instytucji publicznych i społeczności lokalnej. Strategiczne cele z kolei odnoszą się do działań w sferze edukacji, innowacji i transferu technologii czy rozwoju unikalnych dziedzin przedsiębiorczości poprzez wykorzystanie endogenicznego potencjału kultury i kreatywności.

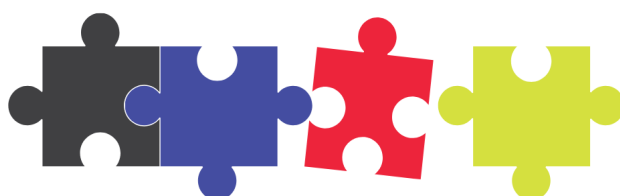
Tak określony priorytet dotyczący rozwoju kreatywności traktuje to pojęcie szeroko i wieloaspektowo - nie tylko jako rozwój konkretnych branż wchodzących w skład CCI, ale także jako całościową metodę rozwoju miasta, nowoczesne podejście do edukacji i budowania lokalnej społeczności.

W tworzonej obecnie Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku nie powtórzono wprost „Kreatywności” jako priorytetu rozwoju miasta, jednak opisane powyżej cele strategiczne nadal są istotne z punktu widzenia twórców dokumentu. Trwające konsultacje nowej

¹ Strategia Rozwoju Bielska-Białej do 2020 roku, https://bielsko-biala.pl/sites/default/files/inline-files/XX_496_2012_0.pdf; [dostęp na dzień: 21.10.2020]

strategii, warsztaty i dyskusje dotyczące identyfikacji potencjałów i problemów miasta oraz wnioski z nich płynące są z jednej strony przydatne w kontekście rozważań nad CCI prowadzonych przez ARRSA w ramach projektu InduCCI, z drugiej strony natomiast, przedłożenie niniejszego dokumentu (policy paper) instytucjom uczestniczącym w procesie tworzenia strategii może stanowić wartość dodaną i być inspiracją dla kolejnych działań.

2. Status quo – przemysłowe korzenie i kreatywny rozwój

Województwo śląskie położone jest w południowej części Polski, sąsiadując z Czechami i Słowacją. Liczba ludności regionu wynosiła 4,5 mln w 2017 roku - jest to drugi co do wielkości spośród wszystkich regionów w Polsce, mimo że ma on trzecią najmniejszą powierzchnię w skali kraju. Ta stosunkowo wysoka gęstość zaludnienia jest związana z długą historią regionu jako głównego ośrodka górnictwa i obróbki metali od XIX wieku, co przyniosło wczesny proces urbanizacji i industrializacji, w tym dekady wzrostu liczby ludności.

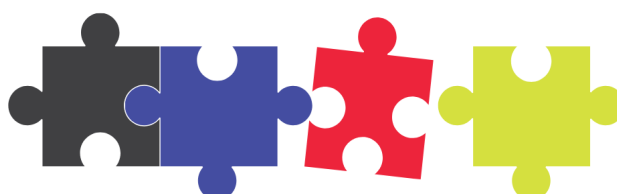
Gospodarka Śląska specjalizuje się głównie w sektorach: węglowym, stalowym, energetycznym, motoryzacyjnym, maszynowym i chemicznym. Śląsk jest najbardziej uprzemysłowionym i zurbanizowanym regionem Polski oraz jednym z czołowych pod względem liczby dużych inwestorów. Choć do tej pory region kojarzony był głównie z przemysłem ciężkim (głównie górniczym - 60 kopalń, 18 hut), w ostatnich latach przeszedł udaną restrukturyzację i obecnie znany jest również z szybko rozwijającego się przemysłu motoryzacyjnego. Oprócz branży motoryzacyjnej istnieje również wiele firm działających w sektorze Business Process Outsourcing i logistyki.

Bielsko-Biała - stolica Subregionu Południowego - to polskie miasto na prawach powiatu położone na Pogórzu Śląskim, w bezpośrednim sąsiedztwie Beskidów, stanowiących północną część Karpat. Powstało w 1951 roku w wyniku połączenia dwóch sąsiadujących ze sobą miast: Bielska (o rodowodzie sięgającym średniowiecza) i Białej (założonej w XVI wieku). Liczba mieszkańców miasta wynosi 180 000. Należy do regionu śląskiego (województwo śląskie), zamieszkałego przez około 4,6 mln osób, którego centrum administracyjnym są Katowice. Bielsko-Biała jest historycznie ważnym regionalnym i krajowym ośrodkiem gospodarczym. Nazywane było "miastem 100 przemysłów" i "Manchesterem Śląska". Bliskość ziem Śląska i Małopolski (z Krakowem jako centrum administracyjnym), a także bliskość granic z Czechami i Słowacją sprawia, że miasto jest ważnym transgranicznym ośrodkiem rozwoju. Bielsko-Biała dysponuje także szeroką ofertą inicjatyw i instytucji działających na rzecz promocji biznesu i rozwoju gospodarczego.

W kontekście relacji przeszłości, teraźniejszości i przyszłości - "historyczne" gałęzie przemysłu miasta, np. włókienniczy, metalurgiczny, są nadal ważne, ale są wypierane przez bardziej nowoczesne gałęzie przemysłu - motoryzacyjny, elektromechaniczny i ICT. Rozwój sektorów przemysłowych skoncentrowany jest na inteligentnych specjalizacjach, nowoczesnych technologiach i innowacyjnym podejściu, a w konsekwencji na podnoszeniu konkurencyjności regionu w skali krajowej i europejskiej.

Z kolei w odniesieniu do korzeni CCI możemy wskazać kilka sektorów, które są najbardziej istotne:

1. **design:** Na południu regionu mamy bardzo silną instytucję działającą na rzecz promocji designu i dziedzictwa kulturowego - Zamek Cieszyn. Śląski Zamek Sztuki i Przedsiębiorczości działa w niewielkim Cieszynie od 2005 roku. Zdaniem projektantów i dziennikarzy to najciekawsza instytucja promująca design w Polsce. Powstała i rozwinęła się dzięki wsparciu miasta i zaangażowaniu władz województwa śląskiego. Dużą rolę w rozwoju Zamku odgrywają fundusze unijne, ale nie mniejszą - prawdziwie kobiecy upór i konsekwencja. Zamek Cieszyn ma szerokie pole działania, od promocji wzornictwa, przez wspieranie rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw, po ochronę ginących zawodów i działa przez cały rok.

2. **animacje:** Od połowy XX wieku w Bielsku-Białej działa znane w całym kraju Studio Rysunkowe (1948). W tym studiu powstawały najpopularniejsze w Polsce kreskówki, jak Bolek i Lolek czy Reksio. W 1977 roku powstał tutaj pierwszy w Polsce pełnometrażowy film animowany. Instytucja przez lata rozwijała się, brała udział w wielu krajowych i międzynarodowych festiwalach, stając się jedną z najważniejszych tego typu w Polsce. Od 2015 roku została wskazana przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Kulturowego jako narodowy instytut kultury. W planach jest stworzenie na bazie Studia Filmów Rysunkowych Interaktywnego Centrum Bajki i Animacji.

3. **rzemiosło:** Sektor ten był dobrze rozwinięty w mieście od samego początku jego istnienia. W ubiegłym wieku jednym z najważniejszych stał się przemysł włókienniczy. Po zmianach politycznych i gospodarczych w 1989 roku, przemysł włókienniczy zaczął upadać. Jednak obecnie staje się on coraz bardziej istotny, jednak nie w formie dużych firm, ale jako małe zakłady rzemieślnicze i ręcznie robione wyroby lub inicjatywy społeczne.

Rozpatrując jednak CCI jako czynnik prowadzący do regionalnej transformacji, najistotniejsza ewolucja dokonana się w aspekcie technologicznym i budowania kompetencji pracowników i przyszłych przedsiębiorców.

Sektor ICT, innowacyjne rozwiązania programistyczne oraz wykorzystanie najnowszych technologii do poprawy jakości usług i procesów produkcyjnych, także w sektorze przemysłowym, stają się coraz ważniejszymi motorami wzrostu gospodarczego od co najmniej dwóch ostatnich dekad.

ICT uznawane jest za regionalną inteligentną specjalizację, a Bielsko-Biała jest jednym z miast o największej liczbie firm działających w tym sektorze. Projektowanie graficzne, handel i marketing czy programowanie to gałęzie PKD, bez których żadna duża firma działająca w sektorze przemysłu tradycyjnego nie jest w stanie prowadzić swojej działalności.

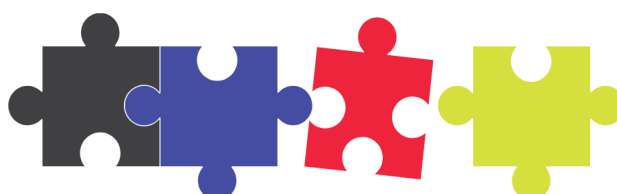
Na poziomie administracyjnym zmiana ta również została zauważona, a w dokumentach strategicznych wskazuje się na potrzebę wspierania i promowania tej branży, a także dostosowania systemu edukacji do zmian, z którymi mamy do czynienia.

Możemy zatem wskazać trzy główne pojęcia, które opisują miasto Bielsko-Biała:

#Przemysł - Bielsko-Biała jako historyczne miasto stu przemysłów lub Manchester Południa

#Kreatywność - rozwój przemysłów kreatywnych oraz przemysłów czasu wolnego, powstanie i rozwój instytucji i inicjatyw kulturalnych - Studio Filmów Rysunkowych, Zadyмка Jazzowa, szlak bielskich murali

#Technologia - nie tylko łączy dwie cechy wymienione powyżej, ale także umacnia ich rozwój innowacyjnością - sektor kreatywny Hi-tech stał się integralną częścią miasta.

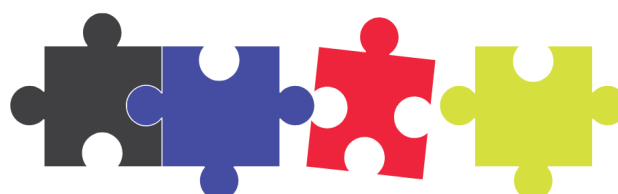
3. Wyzwania i potencjały

W trakcie prac lokalnej grupy fokusowej odbywających się w ramach projektu InduCCI oraz w wyniku analizy strategicznej prowadzonej przez władze lokalne na potrzeby tworzenia nowej strategii miasta do roku 2030, zidentyfikowane zostały kluczowe **wyzwania** determinujące rozwój miasta.

- (1) Odptyw młodych ludzi, „drenaż mózgow” - w kontekście wyboru miejsca edukacji oraz miejsca do życia
- (2) Określenie profilu gospodarczego miasta - Inteligentne specjalizacje na poziomie miejskim
- (3) Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju przedsiębiorczości, sektora innowacji, B+R i inwestycji
- (4) Rozwój przemysłów kreatywnych i przemysłów czasu wolnego - stworzenie marki miasta Bielsko-Biała
- (5) Wykorzystanie potencjału branży ICT jako siły napędowej rozwoju miasta
- (6) Sieciowanie współpracy - tworzenie relacji pomiędzy aktorami w ramach tzw. „quadruple helix” tj. sektorem edukacji, przemysłem/biznesem, administracją publiczną i lokalną społecznością
- (7) Wykorzystywanie innowacyjnych, kreatywnych metod rozwiązywania problemów

Jednocześnie, wskazano **potencjały**, na których Bielsko-Biała powinno się skupić, aby stać się konkurencyjnym ośrodkiem w skali kraju oraz w skali międzynarodowej:

- (I) Rozwinięta branża ICT
- (II) Atrakcyjne położenie geograficzne - potencjał turystyczny i międzynarodowy
- (III) Przemysłowe korzenie miasta - rozwinięty sektor automotive (historyczne i obecnie) i włókiennictwo (głównie historycznie)
- (IV) Kreatywne dziedzictwo miasta
- (V) Potencjał technologiczny - baza B+R, sektor ICT, Akademia Techniczno-Humanistyczna, FabLab Bielsko-Biała, aspiracje do utworzenia Hubu Innowacji Cyfrowych
- (VI) Proinwestycyjna polityka miasta
- (VII) Rozwinięty sektor NGO i IOB
- (VIII) Kompaktowość miasta - zarówno w kontekście mobilności jak i komunikacji międzyludzkiej

4. Rekomendacje i działania priorytetowe

Głównym celem niniejszego dokumentu jest wskazanie rekomendacji i działań priorytetowych będących odpowiedzią na wskazane wyzwania, wykorzystujących miejskie potencjały i stawiających CCI jako strategiczny sektor w kontekście rozwoju Bielska-Białej i jego obszaru funkcjonalnego.

Rekomendacje główne:

- (1) CCI jako siła napędowa rozwoju miasta
- (2) Wykorzystanie potencjału branży ICT poprzez kontynuację istniejących lub tworzenie nowych inicjatyw
- (3) Specjalizacja techniczna w ramach sektora edukacji - stworzenie dokumentu określającego cele i charakterystykę, a także stworzenie wyspecjalizowanych programów szkoleniowych (także poza oficjalną podstawą programową).
- (4) Zidentyfikowanie i mapowanie przemysłów kreatywnych i przemysłów kultury
- (5) Stworzenie platformy współpracy dla przemysłów kreatywnych
- (6) Sieciowanie CCI i moderowanie współpracy pomiędzy CCI a innymi sektorami (tradycyjnego) przemysłu - współpraca w ramach lokalnego ekosystemu
- (7) Innowacyjne i kreatywne metody rozwiązywania problemów i tworzenia nowych strategii, produktów i usług
- (8) Wspieranie innowacji rozumianej wieloaspektowo - w planowaniu strategicznym, w życiu publicznym, w edukacji, w procesach decyzyjnych, w tworzeniu nowych produktów i usług

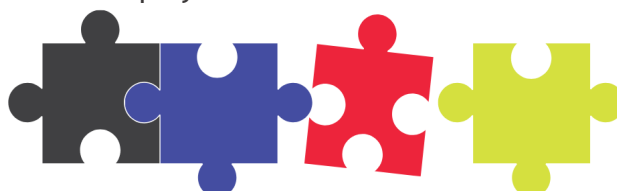
Lista uwzględnia zarówno działania podjęte przez ARRSA w ramach projektu InduCCI, działania podejmowane do tej pory przez miasto, jak i propozycje nowych działań stworzone na podstawie prac lokalnej grupy, wymiany doświadczeń w ramach projektu oraz analizy dokumentów strategicznych.

W ramach wskazanych **działań priorytetowych**, zgodnie z założeniami dokumentu, uwypuklony został aspekt technologiczny oraz znaczenie branży ICT jako branży kreatywnej stanowiącej siłę napędową rozwoju miasta.

Działanie priorytetowe I. Industrial Hackathon (dot. rekomendacji: 1, 2, 5, 6, 7, 8)

W ramach realizacji projektu InduCCI Agencja Rozwoju Regionalnego zrealizowała dwie edycje akcji pilotażowej pn. 'Industrial Hackathon' mającej na celu połączeniu przemysłów kreatywnych z przemysłem tradycyjnym.

W dwóch edycjach wzięło udział 44 uczestników, połączonych w 14 zespołów, które pracowały nad 5 wyzwaniami wskazanymi przez sektor przemysłowy, a w edycji 2021 również przez Prezydenta Miasta Bielska-Białej. Łączny czas trwania obu wydarzeń to 102 godziny kodowania, w tym 78 godzin on-line i 24 godziny on-spot. Wypracowano 14 świetnych rozwiązań gotowych do przetestowania na rynku. W ramach eventu współpracowały ze sobą podmioty z sektora prywatnego - firmy przemysłowe i ICT, z administracją publiczną i organizacje pozarządowe, a także inne organizacje otoczenia biznesu i klastrami. Stworzyliśmy podatny grunt do dalszej współpracy, pobudzając kreatywność i uwalniając potencjał innowacyjny miasta w przyszłości.

‘Industrial Hackathon’ pozwolił na połączenie sektora kreatywnego z sektorem tradycyjnym, tworząc grunt podatny do tworzenia innowacji. Dzięki nowemu podejściu do tworzenia produktów czy usług, w bardzo krótkim czasie powstały innowacyjne, nieszablonowe pomysły, wychodzące poza standardowe, dotychczas stosowane ramy.

Innowacyjne formaty takie jak hackathon, budują kreatywny potencjał miasta, i tak jak w przypadku Industrial Hackathon są doskonałym narzędziem transformacji przemysłowej.

Rekomendacja: kontynuacja działań typu hackathon; łączenie przemysłu tradycyjnego i przemysłu kreatywnego, wykorzystanie nowoczesnych technologii

Możliwa formuła realizacji i partnerstwo:

- 1 event/rok: szerokie partnerstwo z udziałem władz lokalnych, IOB, NGO, lokalnych firm (festiwal BBDays4.IT)
- 5 eventów/rok: hackathony w mniejszej formule lub dedykowane hackathony organizowane przez konkretne firmy
- Grupy docelowe: studenci i uczniowie, programiści lokalnych firm

Potrzeba: innowacyjne i kreatywne metody rozwiązywania problemów i tworzenia nowych produktów i usług

Działanie priorytetowe II.: Youngster FabLab (3,8)

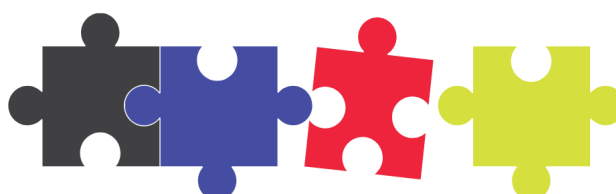
Potrzeba: innowacyjne programy edukacyjne dopasowane do potrzeb rynku; budowanie kompetencji u młodych ludzi; brak zajęć edukacyjnych z zakresu kreowania postaw przedsiębiorczych

Youngster FabLab to druga akcja pilotażowa realizowana w ramach projektu InduCCI, której celem było stworzenie innowacyjnego formatu edukacyjnego dla uczniów i studentów, mającego na celu z jednej strony pobudzenie ich kreatywności poprzez przedstawienie kreatywnych możliwości wykorzystania nowoczesnych technologii, z drugiej natomiast wyposażenie ich w odpowiednie kompetencje w zakresie postaw przedsiębiorczych.

W Youngster FabLab udział wzięło 54 uczestników, którzy zdobyli podstawowe umiejętności w zakresie technologii dostępnych w FabLab Bielsko-Biała takich jak druk 3D czy programowanie elektroniki. W drugiej części kursu, pod okiem wykwalifikowanych trenerów, uczestnicy poznali kreatywne techniki rozwiązywania problemów, nowoczesne metodologie opracowywania strategii biznesowych oraz pracowali na case studies dostosowanych do tematyki kursu, które od razu pozwalały na wykorzystanie zdobytych umiejętności na rzeczywistym przykładzie, co zdecydowanie ułatwiało przyswojenie zdobytej wiedzy.

Tak zaprojektowany program edukacyjny pozwala na wypełnienie luki kompetencyjnej w zakresie specjalistycznych umiejętności technicznych, która została wykazana podczas badań prowadzonych na potrzeby tego dokumentu oraz odzwierciedlonej w dokumentach strategicznych.

Przystępna formuła oraz miejsce, w którym odbywały się warsztaty - przestrzeń kreatywna FabLab Bielsko-Biała - stanowiły wartość dodaną do samych kompetencji technicznych. Dzięki nim szkolenie nie było traktowane jedynie w zakresie naukowym, ale także jako ciekawy sposób spędzania czasu wolnego. Po zakończeniu kursu uczestnicy wracali do FabLab z nowymi pomysłami, które mogli wykonać przy pomocy dostępnego sprzętu. Były to pomysły zarówno w zakresie realizacji hobby i pasji jak i te mogące w przyszłości aspirować do roli pomysłu na biznes.

Rekomendacja: kontynuacja realizacji projektów rozwijających kompetencje technologiczne z zachowaniem przystępnej formuły, możliwość rozszerzenia na szerszy obszar Subregionu Południowego

Możliwa formuła realizacji i partnerstwo:

- 5 cykli szkoleniowych/rok - możliwe połączenie z formatem hackathonu - konkurs na innowacyjny projekt na zakończenie realizacji szkolenia
- Współpraca z lokalnymi organizacjami wspierającymi przedsiębiorców

Działanie priorytetowe III. Trzeci Wymiar Edukacji/ Trójwymiarowa Edukacja (3,8)

Kolejne z działań realizowanych przez Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. w zakresie tworzenia i wdrażania specjalistycznych zajęć edukacyjnych są projekty Trzeci Wymiar Edukacji oraz Trójwymiarowa Edukacja. W ramach obu projektów powstały programy edukacyjne dla uczniów szkół średnich budujące ich kompetencje technologiczne.

Trzeci Wymiar Edukacji to projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu Interreg Polska-Słowacja oraz ze środków budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Beskidy. Realizowany jest w formacie transgranicznym na terenie Bielska-Białej i powiatu bielskiego oraz na Słowacji w Kraju Żylińskim. Poza zdobyciem kompetencji technologicznych projekt zakłada również wymianę doświadczeń pomiędzy środowiskiem edukacyjnym obszaru pogranicza oraz stworzenie platform do komunikacji dla uczniów i nauczycieli w postaci Edukacyjnego Punktu Kontaktowego oraz Interaktywnej Mapy Szkół Pogranicza.

W ramach projektu, poza cyklem szkoleń dla uczniów przewidziano również szkolenia dla nauczycieli w formule Train-the-trainer, dzięki czemu możliwa będzie kontynuacja przekazywania wiedzy technologicznej w zakresie działalności własnej szkół uczestniczących w projekcie.

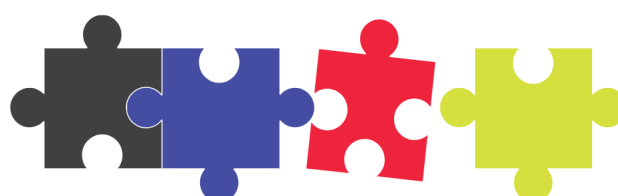
Podobna specyfika obu miast - Bielska-Białej i Żyliny - przede wszystkim w kontekście przemysłowych korzeni i dobrze rozwiniętego sektora automotive, stanowi podatny grunt dla kontynuowania tych działań. Stworzone platformy komunikacji będą miejscem wymiany doświadczeń i będą umożliwiały realizację wspólnych projektów w przyszłości.

Ponadto, Bielsko-Biała i Żylna wspólnie z czeskim miastem Frydek-Mistek aplikują o miano przyznania statusu **Europejskiej Stolicy Kultury** w 2026 w ramach inicjatywy **Żylna Beskidy 2026**. Realizacja projektu Trzeci Wymiar Edukacji oraz kontynuacja podobnych działań w przyszłości stanowiąc będą kolejne pole do współpracy i budowania potencjału branży kreatywnej w oparciu o kompetencje technologiczne.

Rekomendacja: kontynuacja realizacji projektów partnerskich Bielska-Białej i Żyliny w zakresie rozwoju kompetencji technologicznych w oparciu o kreatywne kompetencje technologiczne.

Możliwa formuła realizacji i partnerstwo:

- 3 cykle szkoleniowe/rok
- Promocja Edukacyjnego Punktu Kontaktowego i Interaktywnej Mapy Szkół Pogranicza na poziomie władz samorządowych - rozszerzenie platform o kolejne typy szkół
- Rozszerzenie formatu edukacyjnego o tematy związane z innymi sektorami kreatywnymi
- Zacieśnianie współpracy w formule Żylna-Beskidy

Z kolei projekt **Trójwymiarowa Edukacja** to projekt realizowany w szerokim partnerstwie lokalnym, potwierdzający zrozumienie konieczności budowania kompetencji technologicznych przez najważniejsze instytucje w mieście. Miasto Bielsko-Biała w ramach realizacji zadań własnych przeznacza środki na dofinansowanie tego typu działań, Regionalna Izba Handlu i Przemysłu jako instytucja znająca specyfikę lokalnego rynku pracy, będąca na styku biznesu, przemysłu i edukacji, podjęła się realizacji projektu i zaprosiła do współpracy FabLab Bielsko-Biała jako miejsce na mapie miasta, w którym działania związane z podnoszeniem kwalifikacji technicznych mogą być realizowane.

W ramach projektu Trójwymiarowa edukacja (oraz we wcześniejszej edycji pn. Druk 3D dla szkół) przeszkolono kilkaset uczniów bielskich szkół średnich z zakresu druku 3D i modelowania przestrzennego w aspekcie teoretycznym i praktycznym.

Rekomendacja: kontynuacja realizacji projektów wspierających budowanie kompetencji technologicznych przez władze samorządowe

Możliwa formuła realizacji i partnerstwo:

- 1 edycja szkoleniowa/rok
- Rozszerzenie formuły o podmioty prywatne - zaproszenie do współpracy lokalnych przedsiębiorców

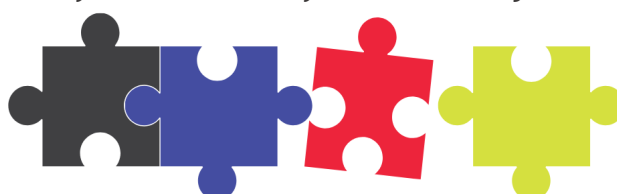
Potrzeba: specjalistyczne kompetencje; specjalizacja sektora edukacji

Potrzeba: wzajemna identyfikacja, budowanie potencjału, poznanie lokalnych dostawców,

Działanie priorytetowe IV. BBDays4.IT (1,2,5,6)

Głównym celem festiwalu BBDays4.IT jest integracja środowiska branży ICT w regionie oraz pokazanie jej potencjału w skali krajowej. Organizatorami eventu są firmy oraz instytucje z Bielska-Białej, działające tym sektorze. Są to zarówno lokalne firmy rodzinne, takie jak Rekord SI, jak i przedstawicielstwa globalnych korporacji, mające swoją siedzibę w Bielsku-Białej, jak np. ICE Mortgage Technology. Partnerami festiwalu są wszystkie znaczące instytucje ze świata biznesu, przemysłu, edukacji czy sektora pozarządowego. Są to zarówno startupy jak i firmy o ugruntowanej pozycji na rynku, przede wszystkim z branży programistycznej, ale także działające w tematyce gier komputerowych, designu i grafiki czy produkcji filmowej. Są to również firmy przemysłowe z sektora przemysłu tradycyjnego, głównie automotive, co pokazuje ich świadomość na temat konieczności współpracy z sektorem kreatywnym. Wreszcie, partnerami są także wszystkie uczelnie techniczne z Bielska-Białej, zarówno prywatne jak publiczne, NGO działające w zakresie wspierania przedsiębiorczości i te skupione wokół środowiska IT oraz instytucje otoczenia biznesu takie jak Regionalna Izba Handlu i Przemysłu czy Agencja Rozwoju Regionalnego. Miasto Bielsko-Biała obejmuje wydarzenie swoim honorowym patronatem, a Prezydent Miasta uczestniczy w uroczystym otwarciu eventu. Wypracowanie dobrych relacji między pracownikami, pracodawcami, nauką i lokalnym samorządem jest gwarancją rozwoju branży ICT oraz stworzenia atrakcyjnych warunków do pracy, mieszkania i wypoczynku.

BBDays4.IT to event, który idealnie wpisuje się w koncepcję prowadzenia transformacji przemysłowej oraz budowania potencjału miasta w oparciu o przemysły kreatywne. Wszystkie trzy edycje pokazują siłę branży ICT w mieście. Nie jest to jedynie siła ekonomiczna z uwagi na ilość podmiotów działających w tym sektorze w mieście, ale przede wszystkim jest to siła społeczności zbudowanej wokół tej branży oraz siła współpracy i integracji wszystkich ważnych aktorów ekosystemu innowacji wokół tego sektora.

Ponadto, innowacyjna i ciekawa formuła wydarzenia z roku na rok przyciąga tysiące uczestników - zarówno doświadczonych programistów, jak i uczniów szkół średnich czy studentów poszukujących informacji dotyczących studiów oraz kariery w branży IT. Sprawia to, że społeczność cały czas się rozwija oraz daje możliwość realizacji innych wspólnych projektów w przyszłości.

Dwie edycje wspomnianego powyżej Industrial Hackathon, akcji pilotażowej projektu InduCCI realizowane były w ramach festiwalu BBDays4.IT w roku 2020 oraz 2021.

Rekomendacja: kontynuacja organizacji festiwalu

Możliwa formuła realizacji i partnerstwo:

- 1 festiwal/rok
- ewentualne rozważenie organizacji edycji zimowej oraz wydarzeń satelickich odbywających się w ciągu całego roku co umożliwiłoby utrzymanie stałych relacji społeczności pod marką festiwalu

Potrzeba: integracja środowiska branży ICT jako sektora kreatywnego będącego główną siłą napędową rozwoju miasta

Działanie priorytetowe V. Kreatywne miejsca (4,5,8)

Branża kreatywna potrzebuje miejsca do rozwoju. W Bielsku-Białej znajdują się przestrzenie, które sprzyjają integracji środowisk kreatywnych - nowoczesne co-workingi, czy przestrzenie konferencyjne i wystawiennicze. Jest jednak kilka miejsc i instytucji, których rola w budowaniu kreatywnego potencjału powinna zostać zaznaczona w sposób bardziej wyraźny. Charakter tych miejsc, ich specyfika, lokalizacja, miejsce w świadomości środowisk kreatywnych i tych związanych z technologią niewątpliwie może sprawić, że staną się czynnikami napędowymi dalszego budowania kreatywnego potencjału.

Poniższy wykaz miejsc nie jest katalogiem zamkniętym, jest on wynikiem rozmów prowadzonych w ramach grupy fokusowej.

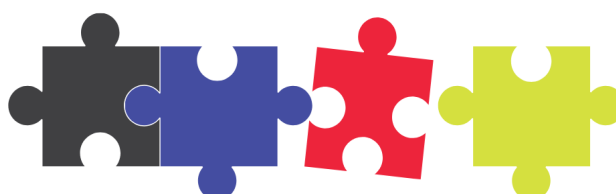
V.1 FabLab Bielsko-Biała

Wielokrotnie wspomniana w niniejszym dokumencie przestrzeń kreatywna wyposażona w najwyższej jakości sprzęt z zakresu technologii związanych z Przemysłem 4.0. FabLab może stanowić centrum pozaszkolnej edukacji technicznej w mieście. Zrealizowane do tej pory projekty oraz ilość przeszkolonych osób stawiają FabLab jako ważną instytucję edukacyjną.

Ponadto, ideą FabLab poza działalnością szkoleniową jest stworzenie warunków do rozwijania innowacyjnych, kreatywnych pomysłów. Od pomysłu do produktu - to motto, które od początku działalności FabLabu, czyli od 2014 r. Przez produkt rozumiane są przede wszystkim biznesowe czy prototypy dla przemysłu. FabLab jest jednak również miejscem, w którym z wykorzystaniem sprzętu i przy wsparciu mentora można realizować swoje pasje.

FabLab to także przestrzeń, w której organizowane mogą być eventy dla różnych grup - technologiczne open days, hackathony, śniadania biznesowe, warsztaty i szkolenia, czy nawet meetupy branży technologicznej.

V.2 Interaktywne Centrum Bajki i Animacji

Interaktywne Centrum Bajki i Animacji, które ma zostać otwarte w sierpniu 2023, będzie nowoczesnym centrum rozrywki i edukacji proponującym dzieciom i ich rodzicom naukę przez zabawę z wykorzystaniem nowoczesnych technik multimedialnych.

Zastosowane rozwiązania urbanistyczno-architektoniczne mają nie tylko stworzyć atrakcyjną dla mieszkańców i turystów przestrzeń, ale także doprowadzić do ożywienia miasta i regionu. Zwycięski projekt łączy historyczne zabudowania z nową architekturą i innowacyjnymi rozwiązaniami multimedialnymi. Dużą zaletą projektu jest to, że w przyszłości może zostać łatwo rozbudowany i uzupełniony o kolejne moduły.

Będzie to największa tego typu inwestycja w Polsce, a nawet w tej części Europy.

Centrum tworzone będzie w oparciu o dorobek działającego od 1947 roku Studia Filmów Rysunkowych, w którym zrealizowano ponad tysiąc produkcji, w tym kultowe kreskówki dla dzieci jak Reksio czy Bolek i Lolek.

Jest to niezwykle ważna inwestycja w kontekście rozwoju branży kreatywnej, a przede wszystkim łączenia tradycji i historii z nowoczesną technologią. Studio Filmów Rysunkowych było wizytówką Bielska-Białej, rozpoznawalne w skali krajowej i międzynarodowej tworzyło bajki i animacje, na których wychowały się całe pokolenia.

Miasto widząc ten potencjał od lat realizuje działania, które stawiają bajki jako element kreatywno-kulturowego dziedzictwa. Jednym z takich działań jest utworzenie szlaku **Bajkowe Bielsko-Biała**, na który składają się pomniki najbardziej znanych postaci z bajek stworzonych w Studio.

Interaktywne Centrum Bajki i Animacji jest kolejnym krokiem w kierunku budowania marki miasta w oparciu tą kreatywną branżę. Dodatkowo, mocno zaznaczony jest tutaj aspekt technologiczny - rozwiązania multimedialne planowane do realizacji, pod względem innowacyjności i zaawansowania technologicznego stawiają projekt na równi z Centrum Nauki Kopernik w Warszawie czy Ars Electronica w Linz.

Rekomendacja: współpraca z powstającym Centrum realizacja wspólnych projektów, włączenie Centrum w sieci współpracy w Bielsku-Białej, nawiązanie współpracy z FabLab Bielsko-Biała

V.3 Międzypokoleniowe Centrum Aktywności i Innowacji

Działanie priorytetowe VI: Hub Innowacji Cyfrowych - one-stop-shop dla innowacji (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8)

Agencja Rozwoju Regionalnego od kilku lat kontynuuje starania zmierzające do utworzenia Hubu Innowacji Cyfrowych w Bielsku-Białej w formule one-stop-shop dla innowacji. Hub jest naturalną kontynuacją i rozszerzeniem prowadzonej dotychczas działalności edukacyjnej i podnoszącej świadomość w kwestii wykorzystania nowoczesnych technologii. Aktywności prowadzone w ramach Hubu będą intensyfikacją działań zmierzających do ustanowienia branży kreatywnej związanej z technologią jako siły napędowej rozwoju miasta i regionu.

Hub tworzony w szerokim partnerstwie w ramach „quadruple helix” zapewni stałą wymianę doświadczeń i będzie stanowił pole do rozmów na temat realizacji kolejnych innowacyjnych projektów, organizacji eventów, tworzenia programów edukacyjnych i podnoszenia świadomości w zakresie szeroko rozumianej cyfryzacji.

Hub pozwoli także na poszerzenie grup docelowych o przedsiębiorców - zarówno w tych z branży ICT czy nowoczesnych technologii, jak tych działających w przemyśle tradycyjnym, co niewątpliwie usprawni trwającą transformację. Będzie on miejscem rozwoju postaw przedsiębiorczych, wspierających osoby będą na początku kariery zawodowej, zakładające własne firmy i startupy, a także tych chcących się przebranżowić. W Hubie realizowane będą programy mentoringowe i akceleracyjne dla startupów, także wsparcie finansowe w postaci funduszu venture.

Projekt realizowany będzie przez Agencję Rozwoju Regionalnego przy współpracy wszystkich ważnych interesariuszy w regionie: władze miejskie, instytucje otoczenia biznesu, uczenie wyższe, szkoły, NGO i przedsiębiorców.

Hub będzie platformą współpracy dla branży kreatywnej i mostem łączącym ją z przemysłem tradycyjnym. Hub będzie także miejscem wieloaspektowo wspierającym innowacyjny i kreatywny rozwój miasta w kontekście tworzenia strategii z wykorzystaniem kreatywnych metod takich jak np. design thinking.

Rekomendacja: rozszerzenie partnerstwa w ramach Hubu o kolejne firmy i instytucje, wspólne aplikowanie o środki zewnętrzne na rozbudowę Hubu w zakresie sprzętu oraz realizację działań miękkich o charakterze edukacyjnym i podnoszącym świadomość.

Potrzeba: rozbudowa bazy B+R, sieciowanie, wsparcie innowacji

Działanie priorytetowe VII: Kreatywna Mapa Bielska-Białej (4,5,6,7)

Budując kreatywny potencjał miasta konieczna jest identyfikacja i wizualizacja przestrzeni, instytucji i inicjatyw powiązanych z tym tematem. Kreatywna Mapa Bielska-Białej mogłaby stanowić źródło wiedzy zarówno dla mieszkańców, jak i instytucji, stowarzyszeń, władz samorządowych z innych regionów czy osób planujących zamieszkanie lub rozpoczęcie kariery zawodowej w Bielsku-Białej.

Mapa powinna traktować CCI szeroko, uwzględniając zarówno ich technologiczny i kreatywny jak i kulturalny wymiar.

Na Mapie powinny znaleźć się informacje na temat:

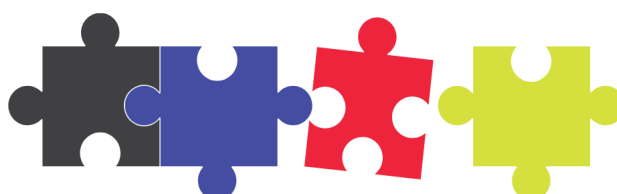
- instytucji kultury takich jak: teatry, muzea, galerie
- NGO działających w ramach branży kulturalnej i kreatywnej
- Przestrzeni kreatywnych i pracowni co-workingowych
- Szkół i uczelni posiadających w swojej ofercie edukacyjnej zajęcia z zakresu CCI

Dodatkowo na Mapie powinny zostać zaznaczone kreatywne szlaki stworzone w mieście, w szczególności Bajkowe Bielsko-Biała oraz Szlak Bielskich Murali.

Kreatywna Mapa może mieć formułę tradycyjnej, drukowanej broszury, powinna również być dostępna w postaci cyfrowej platformy i aplikacji.

Na Mapie powinny również zostać zaznaczone najważniejsze eventy odbywające się w mieście, istotne z punktu widzenia kreatywnego rozwoju, z informacją o ich ogólnej charakterystyce, grupie, do której są skierowane, terminach i ewentualnej cykliczności.

Na Mapie powinny znaleźć się także informacje o inicjatywach realizowanych w mieście w zakresie wspierania kreatywności i przedsiębiorczości - w wersji drukowanej ogólna informacja o instytucji i prowadzonych przez nią działaniach, w wersji elektronicznej na bieżąco aktualizowany kalendarz wydarzeń.

Działanie priorytetowe VIII: Rada ds. Kreatywnego Rozwoju i Technologii - organ konsultacyjny dla władz miasta (4,5,6,7)

Kolejnym działaniem, które może stać się narzędziem dla władz miejskich do monitorowania trendów rozwoju branży kreatywnej jest Rada ds. Kreatywnego Rozwoju i Technologii. Podczas spotkań lokalnej grupy fokusowej oraz przy okazji realizacji innych działań projektowych pojawiał się temat utworzenia organu doradczego dla samorządu.

Rada ds. kreatywnego Rozwoju i Technologii złożona będzie z osób reprezentujących wszystkie ważne instytucje w regionie, zarówno publiczne jak i prywatne. W skład Rady będą wchodzić przedstawiciele miasta (Wydział Strategii i Rozwoju Gospodarczego), spółek miejskich i lokalnych instytucji, których dotyczy temat kreatywności (np. Miejski Zarząd Oświaty, Regionalna Izba Handlu i Przemysłu, Studio Filmów Rysunkowych), organizacji pozarządowych (Fundacja Startup Podbeskidzie, Fundacja Centrum Nowych Technologii), sektora edukacji (szkoły techniczne, Akademia Techniczno-Humanistyczna, prywatne uczelnie techniczne) oraz firm związanych z tematem (zwłaszcza firm z branży ICT). Koordynatorem prac Rady będzie Agencja Rozwoju Regionalnego.

Zadaniem Rady będzie monitorowanie trendów związanych z przemysłami kreatywnymi, wskazywanie możliwych kierunków rozwoju, inicjatyw i projektów, których realizacji przyczyni się do wzmocnienia pozycji branży kreatywnej. Rada może także opracować roboczą definicję przemysłów kreatywnych i przemysłów kultury w Bielsku-Białej. Dzięki formalizacji pojęciowej świadomość w zakresie przynależności i charakterystyki do branży kreatywnej znacznie się poprawi - wśród społeczeństwa, przedstawiciele innych sektorów, także przemysłu tradycyjnego oraz wśród samego sektora kreatywnego.

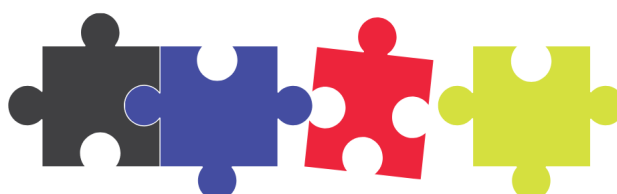
Rada będzie spotykać się cyklicznie, co najmniej raz na kwartał. W ramach jej członków wybrany zostanie Komitet Sterujący. W ramach Rady możliwe będzie także stworzenie zespołów tematycznych, które pracować mogą nad rozwiązaniami dla danych branż.

Rekomendacja: utworzenie organu doradczego dla władz miasta w zakresie rozwoju branży kreatywnej

Możliwa formuła realizacji i partnerstwo:

- Zaproszenie do współpracy wszystkich ważnych interesariuszy w regionie
- Stworzenie planu działań
- Podpisanie listów intencyjnych i ustalenie agendy spotkań
- Raporty i rekomendacje ze spotkań

Działanie priorytetowe IX. Kreatywne metodologie rozwiązywania problemów jako element tworzenia strategii miejskich (7,8)

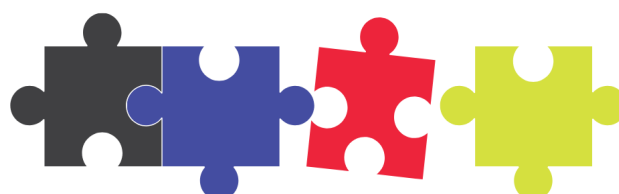
5. Efekt i wartość dodana

Podsumowując powyższe założenia, najważniejszym efektem i wartością dodaną jakie chcemy osiągnąć za pomocą tego dokumentu, jest podkreślenie roli CCI w rozwoju miasta.

Ponadto, chcielibyśmy wskazać sektory o największym potencjale i pokazać możliwe kierunki ich rozwoju.

Korzyści z realizacji założeń strategicznych:

- dla CCI - staną się one bardziej rozpoznawalne i dostrzegą swoją siłę;
- dla decydentów - będą mogli określić jasną wizję rozwoju miasta z udziałem CCI;
- dla społeczności lokalnej - ponieważ kreatywne miasto daje więcej możliwości pracy, nauki i spędzania wolnego czasu;
- dla przemysłu - będą mogli wykorzystać potencjał CCI (zwłaszcza w zakresie ICT) jako zewnętrzny czynnik innowacyjny
- dla organizacji wspierających biznes i organizacji pozarządowych - jako ramy dla ewentualnej przyszłej współpracy

6. Perspektywa wdrożenia

Przyjęcie dokumentu przez Agencję Rozwoju Regionalnego zapewnia wdrożenie dokumentu strategicznego. Agencja pełni rolę mediatora różnych inicjatyw lokalnych i ma duże doświadczenie w realizacji różnych innowacyjnych i kreatywnych projektów, podobnych do tych wskazanych w dokumencie.

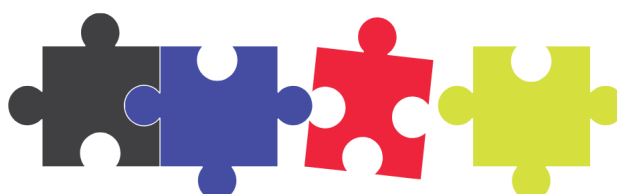
Z drugiej strony, poparcie innych interesariuszy w ramach poczwórnej helisy stworzy podstawy do przyszłej współpracy przy realizacji działań.

Dokument strategiczny został opracowany na podstawie rzeczywistych potrzeb wskazanych z jednej strony przez lokalną grupę fokusową, a z drugiej przez społeczność lokalną, organizacje pozarządowe i organizacje pozarządowe (w ankiecie, która była źródłem analizy przeprowadzonej przez miasto w celu stworzenia strategii rozwoju 2030). Dzięki temu projekt jest trwały nawet po jego zakończeniu. Istnieje wspólna wola zaspokojenia potrzeb i rozwiązania problemów. Dokument strategiczny będzie stanowił naturalne ramy dla podejmowanych inicjatyw.

Jeśli chodzi o niektóre z działań - istnieje już porozumienie co do kontynuacji/rozpoczęcia realizacji w 2022 i 2023 roku.

Jeśli chodzi o możliwość przeniesienia dokumentu, może on zostać rozwinięty na wyższy, regionalny poziom lub przekazany innym miastom i regionom. Metodologia wykorzystana do stworzenia dokumentu może być udostępniona i zaadaptowana na innych obszarach. Ponadto temat przemysłów kreatywnych jest często niedoceniany, a dzięki takiemu podejściu można mu nadać odpowiednią wartość.

Przygotowując dokument, bazowaliśmy na wiedzy, która istnieje - w innych dokumentach strategicznych i przeprowadzonych badaniach. Następnie, w ramach grupy fokusowej, przedyskutowaliśmy wyzwania i ustaliliśmy zalecenia oraz priorytety. Często zdarza się, że mimo iż wyzwania są znane, brakuje wspólnej, jasnej wizji działań, które należy podjąć. Dzięki tego rodzaju dokumentom możemy ustalić ramy współpracy i wskazać możliwe kierunki rozwoju. Następnie proces ten powinien być wspierany przez instytucję patronacką - w naszym przypadku Agencję Rozwoju Regionalnego.

Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
ul. Cieszyńska 365
43-382 Bielsko-Biała
mail: biuro@arrsa.pl
tel. +48 33 812 26 75